Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
Indochine
1166

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng	Kể từ ngày
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 50	6 $ 50	6 $ 50
Các tỉnh và					
Các công-sở	»	8.00	2.00	8.00	9.00
Sáu tháng.	3.00	3.00	3.20	3.20	3.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue de Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN VĂN-LOẠN

Adresse télégraphique:
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Chớp bóng Kim Vân Kiều

Nghề chớp bóng (cinéma) ngày nay đã thành ra một cái cơ quan cổ động rất là công-hiệu. một cách bắt buộc người ta phải biết đến, phải lưu tâm đến những điều, mà cứ đăng-thẳng thì không mấy người nghĩ đến.

Chớp bóng rất có ích vì có thể dùng cho mà dạy học, mà bổ cáo cho hàng trăm triệu người biết đến những điều hay, vì dùng văn-chương, sách vở, báo quán mà thôi, cũng chỉ thấm khắp được một phần người biết đọc biết viết. Mà văn chương chữ nghĩa, trong mười người đọc cũng có 6 kẻ hiểu người không. Văn-chương chữ nghĩa của nước nào thì duy có người nước ấy là am hiểu được cho tường tận. Đến như cái cách ở đời bằng hình-ảnh hoạt động, như là *cinéma*, thì ai cũng hiểu được, những câu những chữ để chẳng qua chỉ thêm ý-vị, và để liên-tiếp những chỗ bỏ qua không chớp đến, cho gọn chuyện, cho khỏi nhàm quá mà thôi.

Văn-chương bây giờ cũng phải mượn *cinéma* làm cách quảng bố cho nhiều người hiểu biết.

Nhờ có *cinéma* mà bao nhiêu những vẻ hay, những tư-tưởng cao, những ý kiến có ích cho đời, những câu chuyện khéo đặt, những mỹ-cảng tuyệt-tác của các nhà đại tư-tưởng trong thế-giới, xưa kia là một cái quá lạ cho một vài nhà học rộng xem sách nhiều mà thôi, ngày nay hóa ra phổ-thông, ai ai cũng biết, trong xã-hội các nước thành ra một cái tục cứ mỗi tuần-lễ, thì làm ăn đem mấy hào hoặc mấy xu đến rạp chớp bóng mà mua rẻ được một cái cao thú, được một cuộc tiêu khiển cho tinh-thần, cho trí-não, cũng được khen chê, cũng được bình-phẩm những câu chuyện có kim hay đó.

Nhân bàn quán nghiệm ra thấy cuộc kết-quả của nghề chớp bóng là hay như thế, bản-quán có nghĩ ra rằng:

Người Âu-châu thường yên trí rằng chỉ có văn-chương tư-tưởng của các cường-quốc bên Âu Mỹ là hay, là đáng xem, là có tâm-lý, có triết-học, có tư-tưởng sâu sắc, có cảm-tình nồng-nàn, còn những chuyện bên Á-châu ta thì tuy rằng cũng có ý vị, cũng có bóng bẩy, nhưng mà không có cái cao-thú đặc-biệt khiến cho người xem chuyện phải đi theo cái tư-tưởng nhà tác-giả mà đó-la vào cho đến những nơi hiểm hóc cái oám của lòng người.

Cái đặc-sắc văn-chương đó, người Âu-châu thường cho là một cái tư-cách đặc biệt của một nhân-loại khác chúng mình, ở trên chúng mình và đã đi xa hơn mình nhiều tại trên con đường tiến hóa.

Trước-giả đây thường có một tư-tưởng rất ngông. Tuy rằng người An-nam ta, trong trăm nghìn cách hoạt-động, rất người ta thường không thấy một cách gì gọi được là bằng người, chớ đừng nói rằng hơn được người; thế mà trước giả cứ yên-trí người An-nam mình cũng hiểu đời không kém gì ai. Tuy rằng văn-học nước ta không có mấy văn để thư để lạ, nhưng đi ngâm lại cái cô tập Kim Vân Kiều là khá. Vậy mà một bộ Kim vân-Kiều cũng đủ không ra cái sức hiểu biết, cái năng-lực cảm-giác của một giống người.

Một quyển truyện Kiều, mà giả sử được ngòi Tây bút nào tả, đi dịch ra một thứ tiếng Âu-châu nào, cũng đủ chứng cho người Âu-châu phải công nhận rằng cái lối văn-chương, cái tư-tưởng, cái tâm-lý có triết học, không phải là một lối văn-chương vẩn vơ của các nước bên Âu Mỹ, người Nam-Việt cũng có cái cảm-giác ấy, cũng có cái tư-tưởng ấy.

Tôi tuy Tây-học, Hán-học cũng không có chút gì gọi được là chút tài có luyện tập, vậy mà chỉ vì một chút nhiệt-thành, một cái ngông-cuồng muốn tỏ ra cho thiên-hạ biết rằng An-nam ta cũng có vẫn, tôi đã dám liều cạn học thức rất thiển cận, ra mà dịch riêu văn năm Kim-Vân-Kiều ra Pháp văn đăng trong báo *Đông-dương* ngày trước.

Tập văn dịch lấy mới đây tôi có góp nhặt lại, dàn-thành một tập thảo, đưa cho mấy bậc qui-quan coi, thì thấy nhiều ông đọc xong đã nhảy lên mà reo rằng: Lạ thì ra ngoài trăm năm về trước, người Nam-Việt đã có một thứ văn chương tinh vi sâu sắc, gọn lời mà rộng ý không kém gì những danh văn đương thời của nước Pháp.

Cái vẻ hay đó, cái tang-chứng người Nam Việt không phải là một giống mọi rợ đó, nên vác loa mà kêu lên cho thế-giới biết rằng nhân loại nay cũng là một nhân-loại đấy, cũng đáng có một địa vị trong thế-giới đây, chứ không phải là một nhân-loại bỏ dưới, đâu.

Cái việc quảng-cáo đó, rất thiết yếu cho cuộc hòa mục trong các chủng-loại ở trên địa diện.

Mà muốn làm cái việc bổ-cáo đó, thì chi cho bằng dùng một cái cơ-quan rất mầu-nhiệm, như là cái phép chớp bóng.

May làm sao, cái nghề này, họ đã độc hết mất cả cái tủi chuyện của Âu-châu rồi, mỗi tuần lễ đổi trò một lần, hết chuyện trinh-thám, đến vào khói-hài, đến các lối tiểu-thuyết, nào nhân-tình, nào luân-lý, nào thời sự, nào khoa học, chớp mãi thiên-hạ đi xem đã thấy thuộc lòng mấy cái sáo làm văn lối trường-trường. Bây giờ nghề gì cũng phải tranh-cạnh riết, cần phải bỏ những chỗ người ta ăn rồi, mà tìm đến những lối lạ tai lạ mắt xưa nay chưa từng có.

Cối Đông-Pháp là một đất bảo-hộ của qui quốc, mà giống người Việt Nam cũng có mấy điều đặc-biệt, thế thì tất cũng có nhiều cảnh đẹp chuyện hay đủ làm được cái tài-liệu tối-tân thích-hợp cho sự cần dùng của nghề chớp bóng trong thế-giới đương buổi bây giờ.

Bởi vậy mà một hiệu chớp ảnh bên qui-quốc có cử mấy nhà chuyên-môn sang đây mở một hội làm phim chớp bóng đặc biệt-hiệu là *Indochine Film*.

(*Còn nữa*) Nguyễn-văn Vĩnh.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 6 Juin 1923

Tại phần Maroc của Tây-ban nha

Madrid — Người Tây-ban-nha đánh được người Maroc trong hạt Viz assa. Người Maroc bại rất nhiều. Người Tây-ban-nha bại mất 45 người. Trong số ấy có viên đại-tá, là trưởng binh số tổng công binh Lá-dương. Số người Tây-ban-nha bị thương là 210 người.

Paris, ngày 7 Juin 1923

Việc nước Đức

Những người về đảng Xã hội xung đột nhau với hình cảnh-sát ở thành Le pzig. Có năm người chết và 23 người bị thương.

VỀ TUẦN-LỄ BIỂN

Bordeaux ngày 8 Juin 1923.

Cuộc hội-nghị Pháp Bỉ.

Quan thủ tướng Poincare, cùng các quan-chức đã trở về Paris chiều hôm thứ năm.

Hai chánh-phủ Pháp-Bỉ quyết nghị. Hễ Đức có hai điều kiện sau này, thì mới xem xét lời của nước Đức bàn. Hai điều kiện ấy là

1° Nước Đức phải ưng thuận rằng sau khi nộp bồi khoản, Pháp-Bỉ mới rút quân ở hạt sông Rhur về.

2° Trước khi đã ấn định, nước Đức phải thôi không chống cự lại công cuộc của các quan chức trong ủy ra binh.

Các quan lại có nói đến việc các quan đã định lượng bồi-thêm các phương-pháp ấn-hành nước Đức. Các báo cho rằng hai nước Pháp-Bỉ quyết, cái kế nước Đức thi hành các điều khoản nước Đức đã cam đoan vậy.

Nước Đức lại xin điều-đình

Chiều hôm thứ năm, viên đại-lý nước Đức đã đem đến bộ Ngoại-giao ở Paris một bản ấn văn, có những lời của nước Đức ban lại về bồi-khoản. Cứ như bản ấn-văn ấy, thì chancelier Đức xin như sau này:

1° Triển-hoãn trái-khoản trong bốn năm; 2° Rồi thì mỗi năm nộp là một nghìn triệu, chưng không nói nộp như thế mấy năm, việc ấy nhường quyền cho một hội-đồng giám-định quốc-tế ấn-định. Sau cùng nước Đức xin lấy một số tiền marks chi-tệ làm của bảo-chứng. Bản ấn-văn ấy có hai điều đáng chỉ-nghị: Không ấn-định số tổng cộng bồi-khoản phải nộp là bao nhiêu. Mà cái của bảo-chứng lại là chỉ-tệ thì cái giá-trị không nhất-định tốc lên tốc xuống bấp bênh. Sau cùng cứ theo như tờ non-nghị Versailles thì mọi vấn-đề về bồi-khoản đã có một hội-đồng bồi thường quyết nghị, nay Đức lại muốn đem cái quyền của hội-đồng ấy giao cho một hội-đồng giám định quốc-tế.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-Âu

Buổi sáng hôm nay, hội-đồng Tài-chính đã họp-nghị để ấn-định cái công-sản của nước Tiệp.

Buổi chiều hội-đồng kinh-tế đã nghe các nhà giám-định trần-thuyết mọi lẽ.

Phái-bộ nước Hy-lạp phản đối những lời của các báo nói rằng chánh-phủ Hy-lạp định hễ cuộc giảng-hòa không thành công thì tiến quân đến thành Constantinople.

Bệnh-tình của quan Thống-chế Lyautey

Sáng hôm thứ năm quan Thống-chế Lyautey bị giải-phẫu ở Paris để chữa bệnh bí đường tiểu-tiện. Bệnh tình ngài hiện đã khá.

Việc nước Ba-lan

Báo *Le Temps* nhận được tin ở Varsovie gửi đến nói rằng nay xét ra các việc nêm quá nỗ ở Varsovie và ở Cracovie nói rồi là do các bí-mật trợ-sở Varsovie mà có các chánh-phủ nước Đức và nước Lithuanie cấp tiền gây nên.

Mới rồi có bắt được hai người nước Lithuanie có giấy má can phạm, và đến khám nơi trợ-sở bội của họ thì bắt được mấy quả bỏ.

Mấy lời nhắn-nhủ cùng học-trò ở chốn hương-thôn

Học trò ở chốn thôn quê Annam ngày nay có nhiều cậu, học còn dở-dang, việc ruộng nương thì chán nản, chỉ lấp tênh nước mong làm thầy thông thầy ký cho được sang-trọng.

Ký-giả vốn là một người bạn rất yêu-mến người Annam, vậy dám lấy tình thật thà mà khuyên răn các cậu thiếu-niên nhà quê mấy điều sau này:

Nếu mà các cậu có khiếu học được thì nên chuyên về nghề công, nghề công, nghề thương, vì trong ba nghề ấy mà thành được một thì tức là đạt tới một sự vẻ vang rồi. Nếu các cậu không có đủ tư-cách kiếm được nghề sang ở tỉnh thì chớ nên mong ước làm chi, chỉ lỗ làm lỗng thêm cái số công-tử-bột ở tỉnh đã nhiều quá rồi.

Bỉ bao nhiêu là cậu thiếu-niên trông lắm rằng ở tỉnh-thành để kiếm ăn mà vội bỏ cả chốn quê hương. Nhiều cậu, tiền của với danh-giá nước mong chẳng thấy đâu, chỉ thấy mua được cái khốn cùng, bệnh tật rất khổ-não mà thôi.

Vậy các cậu chớ thấy những cái bảo nhoáng ở tỉnh-thành mà đã vội lóa cả mắt.

Các cậu cứ chịu những thấy ký, lương độ mười lăm hai mươi đồng một tháng, khoe-khoang hết chuyện này chuyện khác, mà để rồi mò-mẫn tìm-thầy, bỏ cả cái thú điền viên rất nên thơ ở chốn quê hương.

Thú gì bằng thú điền-viên
Ta làm, ta hát, ai phiền lụy ta?
Vui-vầy đất tổ quê cha.

Paul Thierry
Chargé de mission par la Société d'Etudes de Propagande et d'Action Coloniales

VĂN UYÊN

Phú-đắc

Lắm mối tối năm không

Ngập ngừng thọn lục với e bồng,
Lắm mối thành ra lại hóa không
Bẫn sẻ trông sao người tấp nập.
Gieo cầu kết chỉ chuyện lông bông.
Phải chăng bà nguyệt ghen tuổng trẻ
Hay hỡi trời xanh ghét mà hồng?
Càng nghĩ duyên lòng càng thắc mắc.
Lạnh lùng chỉ mấy hỡi đêm đông?

Cũng muốn đi tu

Cũng muốn như ai mượn cảnh triền.
Song còn trung hiếu dẹ chưa yên.
Tấm thân ngoại vật đà không sẩn,
Món nợ nhân sinh phải báo đền.
Đã trót yên đời lòng những muốn,
Lại toan thoát tục nghĩ không nên.
Đành lòng hãy gắng đường công-nghiệp,
Trăm tuổi ai là phật với tiên?

Hưng-hóa, Trào-đình

Cái vấn-đề Lữ-thuận Đại-liên ở nước Tây bây giờ

Lữ-thuận Đại liên là hai cái hải-cảng cũng ở về đông nam bán đảo Liêu đông, cùng với Yên đài Bông-lại thuộc tỉnh Sơn-đông đối trỉ, chặn ngay vào giữa cửa Bột-hải, thật là một nơi hải-quân cần cứ địa ở nước Tàu, và lại về phía bắc thì có đường xe hỏa Nam-mãn; phía đông suốt tới Triều-tiên lại có đường xe hỏa Bông-thanh, phía tây thì tiếp với đại-lục Á-châu. cái khí thế chỗ này đó thôn-thổ được tới hơn ba vạn dặm, nên có một đội chiến-thuyền đóng lại đấy tới phía nam thông với Thượng-hải, phía đông trần tới Nhật-bản, nắm cái thea giữa cuộc kinh-tế cả Á-đông. Hai cái hải-cảng này đều bờ bể đứng thẳng, rộng rãi mà không nghiêng-chếch, phẳng phẳng mà không gồ ghề, tàu lớn ghé vào tận nơi cực là yên-ổn, không cần phải có cản đá bắc nối hay là thuyền nhỏ chuyển vận lôi thôi, có phần hơn cả cảng hải-cảng khác trong nước Tàu và hải-cảng Hoành tân, Trường-kỳ bến nước Nhật. Hết thảy nhân sĩ nước Nhật nước Nga hai nước ai cũng nói hai cái hải-cảng Lữ-thuận Đại-liên là lương-cảng bậc nhất trong Đông á, vì thế mà có cái vấn đề Lữ-thuận Đại-liên phải-sinh ra trong cái thế kỷ nay.

Đương giữa thế-kỷ thứ mười chín, nước Nga muốn hoàng-phi ngoài bể, ra bể Hắc-hải mà vào bể Địa-trung-hải để nắm lấy cái bá-quyền nải-quan châu Âu, nhưng khổ vì nỗi các nước mạnh liền liền như nước Anh, nước Pháp đã chiếu đầu chặn đuôi, cái giấc tâm ấy không sao trắc-bố được và lúc trước đã từng chực ra sẽ Ba-la đích mà vào bể Bắc-hải, cũng bị nước Tuy-điển cùng nước Đan mạch tác ngăn, không được tri-hành tự-do, cái kế hoạch về mặt-lấy đã thành ra bất bông cả rồi, mà cái hàng-đã về mặt đông lại cấp ở ấn cho thành thực, lửa vẫn tối nhà Thanh, làm biến được cái địa-giới cả nước Tàu và nước Nga, lấy sông Hắc-long-giang và sông Ô-lô-lý giang làm giới-hạn hai nước, vơ được cái hải-cảng Hải-sâm ay để làm căn cứ-địa về quân-sự cũng về kinh-tế, nhưng cái hải-cảng này ở thiên về phía bắc quá, giá tuyết mất đến nửa năm, về thương-nghiệp, về quân-sự đều có cái khí đình-chỉ không tiện cả; nước Nga vẫn có ý rời phía bắc mà sang phía nam, quốc lấy một cái lương-cảng khác để tranh cường với các nước duyên ngạn Thái-bình-dương; nhân cái trận Giáp-ngọ Nhật với Tàu đánh nhau, Tàu thua phải cắt đất giảng hòa với Nhật, nam thì Bành-hồ Đài-loan, bắc thì Liêu-đông bán-đảo, Lữ-thuận Đại-liên cũng vào cái số cắt nhượng lại trong bán-đảo Liêu-đông; bấy giờ Lý-hồng-Chương là giảng-hòa đại-sứ Tàu thấy Liên-đông ở ngay kề nách nước nhà mà phải cắt nhượng cho nước người, thì ân-ưu sau này không biết thế nào mà nói, bèn lợi dụng đại-sứ nước Nga vận-động Nga, Pháp, Đức ba nước cao-thiệp vào, lấy ba ngàn vạn đồng vàng chuộc lại bán-đảo Liên đông, nước Nga thừa ngay cái cơ-hội ấy mưu cho với chính-phủ Tàu để bỏng được cái đồ lễ tạ ơn là mở cái lương-cảng nào phía bắc; kế đến cái dịp nước Đức đem trọng-binh áp tới Giao-châu-loan, Nga cũng việc lệ đem hạm-đội Hải-sâm uy áp tới Lữ-thuận Đại liên, đến này 27, tháng 3 năm 1898 bách Tàu đành nhờ cho thuê, kỳ hạn là hai mươi nhăm năm, mà Lữ-thuận Đại-liên bèn lọt vào tay người Nga từ đấy. Nước Nhật là một nước mạnh tấn tiến bên Đông-á, khi-diễm dương hăng, cũng không muốn để cái bá-nguyên về quân-sự, về thương nghiệp trong Đông-á lọt đến tay người. Nga được Lữ-thuận Đại-liên, Nhật không khi nào cam tâm thuận thụ, sửa sang quân bị, thề đánh nhau một trận cho quyết thư hùng; sau khi hai nước giao tuy, Nhật được mà Nga thua, đường xe-hỏa Nam-mãn, Nga phải nhượng lại cho Nhật, Lữ-thuận Đại-liên, Nhật cũng được thuê lại của Nga, nhất-thiết kế hoạch của Nga ở Liêu đông trước thế nào, Nhật đều rắp theo mà khoảng-trương hơn lên nữa, đủ đó-đốc phủ Quan-đông để lồng lắm cái thế lực về đường chính-trị, lập công-ti Nam-mãn để *mở* mang cái thế lực về đường kinh-tế, mà Lữ-thuận Đại-liên bấy nay là cửa nhà người Nhật rồ. Nhật-bản vẫn gườm cái dao-khí Tàu thịnh, e đến hết ký lô tà thế nào cũng tranh-chấp kích liệt chăng, bèn bắt hiếp lồng thống Tân Viên-thế-Khải phải ký cái mật-ước hai mươi mối điều: nội dung tờ ước đó tóm lại có năm đại-cương như sau này: 1° yên-cầu được kế thừa cái quyền lợi của người Đức tại tỉnh Sơn-đông; 2° được triển noãn cái kỳ tô-tá Lữ-thuận, Đại-liên và được đảm-bảo hoàn toàn cái quyền lợi tại Mãn-châu tâm tỉnh; 3° yêu-cầu được công người Tàu nọp hiện cái công-ti xe hỏa Hán-giả-bình; 4° bảy tỉnh duyên hải Tàu không được nhượng cho nước nào khác; 5° nhồng quan lại Tàu về ngành binh và ngành Cảnh-sát một nửa phải sinh dùng người Nhật; cái mật ước ấy tuy chính-phủ Tàu đã ký nhận, nhưng chiếu với cái công pháp quốc-tế thì đã chắc có hiệu-lực chưa? Nếu bảo rằng có thì Lữ-thuận Đại-liên sau này dương-nhiên là vĩnh-viễn của người Nhật; nhưng nếu không thì hai mươi mối điều trong mật-ước chẳng qua là một mảnh giấy rách, rồi kỳ ô-tá, Lữ-thuận Đại-liên vẫn hoàn lại là tình-hình của Tàu.

Chiếu theo công-pháp quốc tế thì phàm một nước nay với một nước khác đề kết điều ước, phải theo cái tinh thần của quốc-nội-pháp nước ấy mà biện-lý; đang lúc tổng-thống Wilson nước Mỹ ở ngội-nọ, là lé, đề-xuất cái nghị-án quốc-tế liên-minh, mà thượng nghị-viện Mỹ không đồng-ý, thì cái chữ ký của ông Tổng-thống cũng chưng qui hồi bỏ, đó là cái không tế quốc-tế xưa nay; chiếu nước-pháp nước Tàu đại-hội thông phái kinh thêm nghị-viện đồng ý mới được tuyên chiến giảng hòa và đề kết điều ước; vậy thì cái mật ước hai mươi mối điều, tuy có đại-biểu ký nhận mà chưa kinh thêm nghị-viện đồng ý, tức là chưa thành-lập; và những tiền lệ quốc-tế, phàm những cái điều ước hai bên đề-kết mà có điều không được công bằng, một bên không lấy làm thỏa thuận thì đều có thể hãy-bỏ được cả; tức như năm 1878, nước Nga với nước Thổ chiến-tranh, sau khi đình-chiến, kết cái điều-ước San-Stefano, áp bách nước Thổ quá lắm, nước Anh thay nước Thổ kháng nghị mà toàn bản điều-ước phải thay; lại như năm 1856, các nước đình cái điều-ước Ba-lê, không cho nước Nga tô-chức cái hạm-đội bể Hắc-hải, nhân kỳ nước Pháp với nước Phổ đánh nhau trong năm 1870, nước Nga thừa cơ ép mi nước phải tán-thành cái cuộc tô-chức hạm đội bể Hắc-hải, bỏ những điều trong điều-ước trước đã qui-định. Nước Tàu bây giờ cũng có thể viện lệ ấy mà xin với các nước kháng nghị bất Nhật phải nhẹ cái mật ước trước đi.

Nay cái kỳ tô-tá Lữ-thuận Đại-liên đã hết hạn, đúng hạn thì ngày 26 tháng 3 năm nay là Nhật phải giao trả Tàu rồi, mà Nhật còn viện cái mật-ước hai mươi mối điều, nhất định không chịu giao trả, người Tàu đang viện cái lẽ đã giải trước mà yêu cầu người Nhật phải giao trả; hai bên tranh chấp đương kịch-liệt, chưa rõ kết quả ra thế nào vậy.

T.

(Lược dịch bên Trung-bắc)

Đắp tượng bằng phép chụp ảnh

Tạp-chí *Scientific American* có nói M. Howard M. Edmund mới chế được một thứ máy khiến cho người ta có thể dùng kinh ảnh mà đắp tượng được.

Như muốn đắp tượng một người nào, thì lấy ảnh người ấy chiếu lên trên một tấm vải căng, rồi có một cái máy làm nên một bức tượng giống như ảnh ấy. Báo ấy chưa nói rõ máy ấy thế nào, song chỉ biết rằng máy ấy tuy rất là phồn tạp, nhưng chỉ một người cũng có thể dùng được.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 00.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 9 Juin 1923* : 3%, 57,65. — 4%, 1918 61,47 5%, 1915-1916 75 15 — 5%, 1920 88,55. — 6%, 1920 87

Tàu tàu. — Tàu *Jérusalem* khởi hành ở Marseille ngày 7 Juin, đi Đông-pháp.

Tàu *Commandant Dorise* khởi hành ở Londres ngày 7 Juin đi Port-Said, Saigon và Hankow.

Quan Toàn-quyền tại Cao-miên. — Quan Toàn-quyền Baudoin cùng với quan Khâm-sứ Cao-miên đã tới Kompongcham sáng hôm qua. Ngài có tiếp các quan chức và những người ngoại-quốc tại tòa Công-sứ Tỉnh Kompongcham trần thiết rất là trọng-hậu, nhân-dân ai cũng hết lòng hoan-nghênh quan Toàn-quyền vì khi xưa ngài có làm Công-sứ ở hạt ấy.

Chủ Khách Công cao-Khan trúng giải một vạn đồng trong cuộc rút số Công-thái vừa rồi là người ở hạt Kompongcham nữa quan Toàn-quyền tới nơi thì có ra chào ngài và xin quyên hai nghìn đồng giúp các cuộc làm phúc ở trong hạt. Quan Toàn-quyền lấy làm ngợi khen lắm.

Khi thăm xong hạt lị thì ngài đi xem đồn-điền Cinp của công-ti Cao-miên. M. Bouillond là chủ công-ti này có đưa ngài đi chừng 50 kilomètres ở trong đồn-điền. Hiện mỏ được hơn 6000 mẫu tây mà 1900 mẫu thì trồng cao su. 400 mẫu trồng dâu 25 mẫu trồng chuối, 5 mẫu trồng sắn, 1500 mẫu trồng bông, v. v. Đồn-điền này to nhất xứ Cao-miên, có tháng dùng đến 1500 cu li Cao-miên, Trung-hoa và Bắc-kỳ.

Chiều hôm qua quan Toàn-quyền đi Kompongthom và ngày hôm nay đi Đế-thiên Đế-thích, qua đường thuộc-địa số 1 b's.

Cụ cố thân sinh quan Thống-sứ tạ thế. — Quan Thống sứ Bắc kỳ vừa tiếp được điện-tín báo rằng tôn-nghiêm ngài là cụ Félix Mongaillo! làm Khoáng-học Kỹ-sư mới tạ thế tại Barcelone (Tây-ban-nha).

Bản-quán xin có lời trân-trọng kính viếng cụ cố và chia buồn với quan Thống-sứ Bắc-kỳ cùng quí-quyến.

Muốn bán 1 cái nhà số 108 Quai Clémenceau, và xe automobiles cùng các đồ đề chữa xe auto. Hỏi tại số 28 cùng phố ấy. 3606

Tin đường sá. — Đường số 196 từ Bến-yên-nhân đi Hưng-yên bị ngập ở Lục-điền, nhưng đi qua đường đê cũng được.

Việc tàu « Cordillière ». — Vì bộ Hàng-hải không cho tàu *Cordillière* ghé tại Haiphong chuyến sắp tới nơi này, cho nên các hội nông công thương Bắc-kỳ có gửi điện-tín cho thương Thượng-thư thuộc-địa để khiếu nại về việc ấy như sau này :

Quan Thượng-thư thuộc-địa,
Paris,

Chúng tôi hết sức khiếu nại về cái hiện-tình của việc hàng hải tại Bắc-kỳ. Sở Bưu-chính có bá cáo rằng chỉ những thư-từ thì mới cho tải đường bộ ở Saigon ra thôi. Còn những bộ hành-khách ở tàu *Cordillière* biệt bến hành-khách ở tàu *Cordillière* biệt bến Saigon ngày 17 Juin này thì không có tàu nào mà đáp ra cả.

Tàu *Cordillière* cần phải cho ghé bến Haiphong, bằng không thì rất thiệt hại cho việc thương mại. Vậy chúng tôi rất khẩn khoản xin quan lớn chiếu lời xin của các nhà nông công thương Bắc-kỳ mà cho tàu *Cordillière* ghé vào Haiphong.

Hội-đồng ủy-viên thành-phố. — Phiên Hội-đồng ủy-viên thành-phố đáng lẽ họp tối hôm 7 Juin thì lại hoãn vào tối hôm 14 Juin.

Hội-chợ Hanoi. — Hội-đồng tổ-chức Hội-chợ Hanoi đã họp tại phòng Thương-mại sáng hôm qua hồi 10 giờ rưỡi, có M. Allemand là hội-trưởng phòng Thương-mại Hanoi làm chủ tọa.

Lúc mới họp M. Allemand có đọc một bài diễn-thuyết khai hội và chúc mừng các công hội-viên mới. Đại ý trong bài diễn-văn ấy nói rằng cuộc Hội-chợ năm ngoái thật được cái kết-quả rất thỏa mãn và hội-đồng tổ-chức rất là có công trong việc ấy. Cuộc Hội-chợ năm ngoái tổ-chức có điều chậm-trễ. Vậy năm nay phải xếp đặt ngay từ bây giờ. Ngày 31 Mars vừa rồi, quan Toàn-quyền mới cho biết rằng cuộc hội-chợ năm nay ngài sẽ cấp cho 5 000 đồng lấy các số một phần ba trong số tiền cấp cho các hội-chợ Đông-pháp. Hội-đồng hôm nay họp chậm là phải đợi ý-kiến hội-đồng thành-phố Hanoi, Haiphong cũng các hội khác nữa đến mãi trong khoảng ngoài tháng nầm tây mới họp xong. Năm nay ngoài cái số ba bảo tiền hội-đồng Quảng-tế, Quảng-cáo và Nhà cửa đương sá thì lại đặt ra một ban riêng nữa xét về các giấy xin vào hội. Cho được tiện việc họp hội-đồng thì các viên hội các ban lấy nên có thuận những người ở Hanoi, nhưng phàm điều dự định nào cũng phải do cả hội đồng ưng-thuận mới được thi hành.

Đoạn rồi M. Allemand mời hội-đồng bầu lấy hội-đồng cùng các tiểu-ban thì M. Allemand được bầu làm hội-trưởng ; M. Aviat phó hội-trưởng và M. Larrivé thư-ký kiêm thủ-quỹ.

M. Nervo quyền thư-ký Phòng Thương-mại Hanoi được bầu làm Đại-ký của hội-đồng Hội-chợ.

Còn các ban thì cứ theo lệ từng gồng cũ

Ban quảng-cáo

MM. Hommel, Lagisquet, Le Roy des Barres, De Louvencourt Hoàng quang-Hương, Lê-thận-Khoái.

Ban qui-tắc

MM. Demolle Gosselin, Y. Larrivé, Nguyễn-đình-Phác.

Ban nhà cửa

MM. Aviat, Hommel, Lagisquet, Hoàng-quang-Hương.

Ban xét giấy vào hội

MM. Aviat, Demolle Gosselin, Ng-đình-Phúc, Son-xuân Hoan.

Hội lại định rằng ban quảng-cáo sẽ trông nom cả việc phát thưởng cho những người được giải về kiểu vẽ yết-thị và trong khoảng từ ngày 20 đến 30 này phải họp.

Cuộc Hội chợ năm nay nhất định như sau này :

Ngày mở Hội chợ : Chủ-nhật 2 Décembre.

Ngày tan Hội-chợ : Chủ-nhật 16 Décembre.

Hội-đồng danh dự thì có :

Hội trưởng : quan Thống-sứ Bắc-kỳ

Hội viên : ông hội-trưởng phòng Thương-mại Hải-phòng.

Ông hội-trưởng phòng Canh-nông Bắc-kỳ và phái Bảo Trung-kỳ.

Quan Đốc-lý Hanoi.

— Hải-phòng.

— Nam-định.

Quan Lãnh-sự nước Bỉ tại Hanoi

Quan lãnh-sự Nhật-bản tại Haiphong.

Quan lãnh-sự Bồ-đào-nha tại Hanoi.

Quan phó-lãnh-sự Anh-cát-lợi tại Haiphong.

Hội-đồng lại định rằng trừ Vân-nam không kể, trong cuộc Hội-chợ này chỉ được bày toàn những sản-vật của nước Pháp và Đông-Pháp mà thôi.

Hội-đồng lại định xếp đặt lại các gian hàng và tăng giá tiền ở mấy khu lên.

Bên về vấn-đề cho những người ngoại-quốc vào hội thì hội-đồng định rằng tỉnh Vân-nam vẫn được dự hội như mấy năm trước, song những người ở Vân nam muốn dự cuộc Hội-chợ thì phải do hội-đồng ưng-thuận trước mới được.

Trong Hội chợ lại có một cuộc đấu-xảo thưởng tiền và lóc tan Hội-chợ.

Chỉ những đồ vật sau này mới được dự hội :

Đồ thêu đồ ren của người bản xứ làm, những thứ quạt tay (có thể xuất càng được) làm tại bản xứ

Những đồ gỗ bày cảnh làm tại bản xứ như khung ảnh, khay, tượng v.v.

Chiếu đệm, đồ đan, đồ trảo làm ở bản xứ.

Chè ở bản xứ.

Đồ kim hoàn, ngọc-thạch chế ở bản-xứ.

Đồ mỹ nghệ bằng sứ, bằng thau, bằng đồng làm ở bản xứ.

Các bàn ghế kiểu Thonet làm ở bản xứ.

Ông hội-trưởng lại nói rằng ông đã gửi giấy xin tiền trợ cấp của các xứ các hội thì hiện phòng Thương-mại và Hội-đồng thành-phố đã nhận mỗi hội cho 1.000 đồng.

Việc lập tiểu-hội-đồng ở các xứ thì phòng Thương-mại Saigon không nhận.

Còn về việc nhà cửa thì hội-đồng định rằng nếu dự tiền thì cái khu nhà chế Dừa nay sẽ lại xi-măng ở dưới đất.

Trước khi giải tán Hội-đồng định rằng đến ngày 1er Juillet này sẽ bắt đầu cho thuê các gian bày hàng.

Muốn bán một cái xe moto hiệu Alcyon 2 mã-lực rưỡi chạy còn tốt lắm. Xin hỏi số nhà 27 phố hàng Trống, từ 11 giờ đến 14 giờ và 17 giờ đến 19 giờ. 3603

Một hội Thể-thao. — Đến ngày mai 10 Juin hồi 5 giờ sẽ có một cuộc thể-thao của hội Thể-thao Hanoi (Union sportive Hanoienne) tổ-chức.

Trong khi một hội sẽ có phường-nhạc của vệ K. 6 đồ đến để cho thêm vui hội.

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm nay hồi 4 giờ tòa án Đại-hình đã sắp trảm lấy 4 tên bồi-thẩm, thì trong lần những ông này :

Bồi-thẩm thực thụ. MM. Ng-hữu-Cư thầu khoán ở Vĩnh-yên ; Phạm-văn-Đại, trí phú hoa-trí ở Vĩnh yên.

Bồi-thẩm dự khuyết MM. Trịnh-văn-Tường, chánh-bộ ở Sơn-tây ; Hoàng kim Bằng, ấy-viên thành-phố Hanoi.

Trường Cao đẳng Sư-phạm. — Kỳ thi tốt-nghiệp tại trường Cao-đẳng sư-phạm đã xong từ chiều hôm qua. Những sinh-viên có tên sau này được trúng tuyển, danh sách đăng theo thứ tự A. B. C.

Ban văn-chương

Phạm văn-Côn (Nam-kỳ)
Hoàng ngọc Phách (Bắc-kỳ)
Mai-văn-Phương (Bắc-kỳ)
Lê-trọng-Thích (Trung-kỳ)
Ng-gia-Thoại (Trung kỳ)
Nguyễn-khoa-Toàn (Trung-kỳ)
Nguyễn-hữu-Tuấn (Trung-kỳ

Ban cách-trí

Bửu-Cân (Trung-kỳ)
Đào-văn-Định (Bắc-kỳ)
Thái-trọng-Hy (Trung-kỳ)

Vậy trong 18 sinh-viên ứng thi thì đỗ được 10 người. Số sinh viên Trung kỳ tâm may nhiều hơn cả.

Trong các bài luận-thuyết (mémoire), có vài bài rất hay, các sinh-viên đã đem hết tài-liệu và lý-tưởng riêng của mình mà làm các bài luận-thuyết, kẻ-cứu rất tinh-tường, phán-đoán rất phân minh. Hội-đồng sát hạch có cho những bài đến 15,16 điểm, như thế cũng đã là có giá trị lắm. Như bài của ông Ng-khoa-Toàn (Education et action en pays d'Annam) có một đoạn xét về tâm-lý của các bậc thâm-nho tiền bối, phê bình đã đụng công lắm ; bài của ông Mai-văn-Phương (La commune annamite et l'éducation moderne) có nhiều đoạn đích đáng về vấn đề liên-học ở chốn thôn-quê ; bài của ông Hoàng-ngọc-Phách (La famille annamite et son influence morale) bàn về hiện tình gia-đình và xã-hội ta. Những bài luận-thuyết đó sẽ đem đăng trong tập báo của hội « Cao-đẳng ái-hữu (Amicale de l'Université Indochinoise A. U. I) để các bạn thiếu-niên cùng xem và phẩm bình. Như vậy trong các bạn học sinh trường Cao-đẳng sư-phạm đã có nhiều ông hiểu sự học vấn Cao-đẳng ngày nay là cốt đào tạo lấy nhân tài, học không phải để kết miên-bạn, đỗ ra lấy cái bằng đem về nhà treo khoe trên tường hay làm cách kiếm gạo ; học không phải để thuộc lòng tí kinh truyện, tí văn-thơ, vô dụng cho nhân-quần hiện-thế ; học này giờ cốt để hiểu nguồn sinh-hoạt các nước, tế hưng vong các dân-tộc, những luật bí hiểm của khoa-học, nói tóm lại học lấy điều ngày lẽ phải, cái đẹp, và học làm sao mà khi bước chân ra khỏi cửa trường có thể đem ứng dụng ngay được những điều mình đã học, đã nghĩ, đã nghiên-cứu, xét-đoán l...

Kỳ thi năm nay và sang năm còn theo chương-trình cũ, nghĩa là chương-trình lớp tứ năm mới lớp trường (1e1/7) ; bắt đầu năm 1924 sẽ theo chương-trình mới ; sẽ có nhiều môn học mới như xã-hội học, thuần-lý-học. kinh-tế học, văn-minh sử-học, khoa học sử, toán-học, thiên-văn-học văn văn.

Nhà trường được cái kết quả rực rỡ ấy, các sinh viên tốt nghiệp ở trường ra, tuy không phải là những tay giáo-sư cực kỳ xuất sắc nhưng cũng không phải không đủ tài để dạy học tại các trường trung-học Đông-pháp, là nhờ có quan Đốc Mos là người đã ở Bắc-kỳ rất lâu năm và các nhà giáo sư tây đã tận lực dạy dỗ. Nghề dân sang của quan Học chánh tổng trưởng sẽ cất mấy ông giáo sư riêng dạy trường Cao-đẳng sư-phạm cũng như tại trường y-học bây giờ. Có lẽ các quan giáo Houlie, Brachet, Bernard, Barthélemy sẽ được sang vào chức ấy, vì các quí hai năm nay dạy nhiều giỏi nhất ở tại trường.

Bản quán có lời mừng các sinh-viên mới trúng tuyển và mừng riêng ông Hoàng ngọc-Phách là bạn của bản báo xưa nay đã nhiều phen tỏ được cái biệt tài trong nghề văn nôm.

Cần người làm việc

Số Chiếu-bóng phủ Toàn-quyền, đường Quan-thánh, cần một người chạy giấy từ 18 đến 20 tuổi, biết nói tiếng Pháp

Mới đầu, lương được 10 đồng một tháng.

Trường Nam sư phạm — Các sinh viên trường Nam sư-phạm thi kỳ thứ : hành vừa xong, những người có tên sau này đều trúng tuyển :

MM. Bùi-huy Vinh ; Ng-ngọc-Ư ; Ng-v Ry ; Đỗ-N.oc ; Hoàng-v-Tuấn ; Ng-bá Bạ ; Ng-đức-Bảo ; Phạm-gia-Hồ ; Đoàn v-Đăng, Vũ-đoàn-Yên ; Ng-v-Hào ; Ng-huy-Thệ ; Bùi-mông-Lân ; Phạm-duy-Ao ; Vũ-Chữ ; Nguyễn-bá-Hân ; Ng-như-Hoè ; Ng-đức-Kính ; Tống-tử-Nhiên ; Đoàn duy Thông ; Phan-văn-Thìn ; Phạm Tá.

Bản-quán có lời mừng các ông giáo mới.

Bí tin — Bản-quán vừa nhận được điện báo tin rằng rằng ngày thứ bảy 21 Avril 1923 tại Versoix (Aveyron) đã làm lễ thành hôn cho cô Simone le lệnh ái M. Léopold Sadde quan nguyên Công sứ Yên-bái với quyền vợ M Raoul Piat.

Vậy xin có lời kính mừng cả hai họ.

Thi bằng Vi-hành-chính Pháp-Việt — Kỳ thi vấn đáp đã xong từ chiều hôm qua, những thí-sinh được vào kỳ vấn đáp chỉ hỏng có 6 người nam học sinh mà thôi, còn thì được rằng tuyển cả, công 62 người là :

Nữ ban

Mesles Ng-thị Giệc Hoàng-thị-Khuêm, Ng thị-Họp, Ng thị-Nguyệt, Ng-thị-Thục Viên.

Nam ban

MM Ng-v-Thi, Phạm-phan-Côn, Ng-cao Thọ, Lê-hội-Phú, Ng-v-Quế, Hoàng-tích-Trý, Trần-lâm-Bảo, Ng-thế-Hiện, Trịnh-đình-Cung, Trần-v-Khang, Phan-thế Roanh, Phạm ngọc-Hải, Võ-v-Biền, Ng-v-Sắc, Võ-đình-Huy Ng-khắc-Kiền, Nghiêm-xuân-Khải, Phạm-trọng-Lương, Ng-tất-Đắc, Trần-như Cẩu, Đỗ-như-Uẩn, Võ-tấn-Sao, Trần-v-Trường, Phan-thanh-Dảo, Bùi-đình-Khải, Phạm-xuân-bộ, Vũ-nguyên Vấn, Hoàng-Khôi, Ngô-quốc Quyền, Đặng-đức-Kim, Đỗ v-Phú, Phạm-huy Quý-h, Ng-hoàng Chương, Ng-đ-dự-Trương, Ng-văn-Bể, Ng-tiến-Luật, Ng-Mai, Ng-đức-Huân, Ng-ngọc-Biệp, Ng-v-Phương, Ng-v-Nghiệp, Phạm đình-Nghiu, Ng-trọng-Long, Phạm duy-Tứ, Trần thiện-Ty, Võ-văn-Uông, Phạm-đình-Diên.

Bản quán có lời mừng các cô các cậu mới trúng tuyển.

HÀ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bồi cứ năm nào, hàng năm, tin mang đến bán cho bến-hiền, xe tính một giá tại-tế.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Kính cáo các ngài mua Songphương — Dịch-giả tiếp được nhiều thư trách rằng bộ thứ nhất « Songphương kỳ-duyên » giá yết cũ 0 p. 80 mà sao lại bán tăng giá lên chín bảo hoặc một đồng, vân vân... Vậy xin có lời kính cáo để các ngài biết cho rằng sự bán tăng giá lấy là bất một vài của hàng sách thấy thứ tiểu-thuyết ấy nay lại bắt rõi, không buồn đem bán tăng giá đó thôi, chứ dịch-giả không đám bán tăng giá. Lại nói để các ngài từ nay muốn mua « Songphương kỳ duyên », xin cứ tìm hỏi các cửa hàng sách, họa may có hàng nào còn chăng xin đừng viết thư cho dịch giả.

2053

Cuộc đua xe đạp — Bản quán nhắc lại rằng tối hôm nay hồi 9 giờ, sẽ có cuộc đua xe đạp ở trên vòng.

Một đám bạc ngoài sông. — Đó này ý chừng ở trong phố, các thầy cớ-thám làng rất đo nên đã có một bọn con bạc phải trốn xuống thuyền đánh !

Vào khoảng 12 giờ trưa trở đi thì ở đầu đường đất nhà thương tây Đồn thủy (đường đi ra làng Cổ-xá-nam) đã có một chàng mặc áo trắng mẫn quần nâu, đội nón cu-li, râu vểnh ngược, đứng dón những con bạc, bọn nhàn ở ngoài bụi ra tập 6 2 gió mới xuống thuyền sở sát nhau.

Chẳng biết tiếng bạc của bọn này có to không, chứ con bạc thì nhiều lắm, vì có hôm gặp bọn lợ tan cuộc lên bờ có đến ba bốn mươi người.

T. lai cảo

HÃY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ Solomon (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 178. 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

AI MUỐN GIẢI TRÍ

Ta nên đến coi chớp bóng tại rạp Palace. Còn gì nhã bằng, thú nhàng, cái tấn hài kịch LA MONTÉE DU PASSÉ, do những tay tài-tử rất giỏi diễn một cách rất tài-tình nữa.

Còn gì hay bằng phim LE ROI DU CIRQUE, cứ mỗi hồi mỗi thêm hay.

Những cuộc vui như thế, ta còn đợi chi, chẳng đến mà thưởng giám.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Papiers) số nhà 9 ở Hanoi.

Ngày cho chữa bệnh hoàn toàn từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

c. 3582

CUỘC HỘI CHỢ THỨ NĂM
Đến tháng Décembre này thì khai-thị 2087

Y khoa bác-sĩ Sarraillé
Cựu phó thủy-nhiệm — Giấy nói số 395

Xét nghiệm máu, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh niễn.
Bệnh đau đa dày, đau ruột.
Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.
Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2080

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Lễ phát phần thưởng. — Đến chủ-nhật 10 Juin này ở nhà hát lớn sẽ thiết lễ phát phần thưởng cho các trường nam nữ của tỉnh-nước rất trọng-thể, có phường nhạc binh lại hành-khúc. — Chương-trình đã thật định buổi sáng hãi đến phát từ bảy giờ rưỡi cho các trường con tây, đến buổi chiều thì từ bốn giờ cho các trường con ta.

***

Nghe đâu trường St Joseph và St Dominique cũng đang sửa soạn chương trình về ngày lễ phát phần thưởng cho học-trò các trường ấy vào ngày 20 Juin sau.

Phường nhạc nghỉ một ngày. — Vì ngày chủ-nhật tới nơi này nhằm vào ngày lễ phát phần thưởng cho học-trò, phường nhạc phải bận vào đấy cả hai buổi, nên chỉ đến buổi tối không có hành-khúc như mọi tối chủ-nhật khác ở vườn hoa Jules-Ferry.

Nỗ nữi sốt-de. — Một giờ đêm ngày thứ tư rạng ngày thứ năm ở số máy gọe Kwong-Tai-Long bên Hạ lý có một cái nỗi sốt-de nổ, nhưng may không ai bị hại cả.

Một vụ nuôi một chồng. — Chú Bô-Phou-Sen, 28 tuổi, buôn bán ở Tong-Kinh qua Haiphong có việc, trọ tại nhà số 83 đường Chevanieux, lại sở Cảm trinh mất một cái ví trong đựng 11 đồng bạc và một cái ngân-phiếu (chèque) 10.000 p. của nhà Lợi Ký ở Tong-Kinh gởi cho nhà Ly-Peng-Yeong ở Haiphong.

Sắt đè lên người. — Công ở sở máy gạo Kwong-Tai-Long, ngày thứ tư vào hồi 11 giờ, tên Ng-thị-Chơe, 17 tuổi vào sắt vỏ ý bị ngã thì phiến sắt đè ngay lên đùi chân phải. Nhưng được lúc ấy có nhiều người chạy lại lôi phiến sắt ra, nên chỉ đau mà còn có thể đi được về nhà.

Ai đánh rơi ? — Ng-thị-Lập ở trọ nhà 63 phố Chavigneon đem lại nộp sở Cảm một cái ví tiền trong đựng nhiều giấy má của tên Ng-v-Nham mà thị đã nhặt được ở ngõ ấy.

Người lấy thuế cho tên là Hưng cũng đem nộp sở Cảm hai cái hình của tên Trần-v-Hai đánh rơi ở chợ.

RẺ MÀ ÍT CÓ

Tư ý muốn cho thuê hoặc bán giảm giá : Nguyên một hiệu Thợ-cạo và Buông-tâm đủ các đồ dùng còn tốt, cải theo kiểu mới rất thanh.

Nếu ông là nhà hợp-doanh sẽ lại bỏi ngay hiệu THUẬN-THÀNH, số 73, phố Tonkinoise, Haiphong, chắc được giá rẻ, vì bản-hiệu chủ-nhân bận lắm việc riêng, nên công sẵn lòng hoan-nghênh mà châm-chước. 3598

GIÀ-ĐỒNG

Quan Công sứ và quan Tổng-đốc đi khánh-lý phủ Mỹ-đức. — Quan Công sứ Lachaud nhân ngài mới về nhậm chức thủ-hiến tỉnh này, muốn cho dân tỏ tình thân-ái nên ngài cùng quan Tổng-đốc Hoàng Cung-bảo tướng-công định ngày 1er Juin 1923 tới là ngày 17 tháng tư ta, về kinh lý phủ Mỹ đức.

Trước ngày hôm ấy, quan phủ đã thông sức cho thân hào hương-hội đến phủ hộp yết ; ngoài phố cửa phủ có dựng một cái khải-hoàn-môn, kết bằng hoa lá, và các nhà có dựng cột đèn, trong công-đường thì trần-thiết nghi trượng, rất là trọng-thể tiếc vì hôm ấy mưa gió quá, nên tự bến phà vào phủ không thể cầm cờ đón được.

Đoàng 8 giờ sáng tại quan Công-sứ, quan Tổng-đốc đi 6-tô về đến bến phà, vì dường lội nên phải đi xe tay sang phủ ; khi đến nơi quan phủ và quan trợ ra đón, tiếng pháo mừng vừa dứt, thì phường nhạc lấy cớ khóe kèn chào, rồi quan phủ mời các ngài vào công-đường trị-khi. Các ngài thấy gió mưa to, mà dân tình nô nức đến chực đông lắm, nên cho phép dọn dinh sở-tại để ra hiển-thị. Đại ý quan Công-sứ ngài nói : Nay ngài về lĩnh chức thủ-hiến tỉnh này, là một dịp ngài đã làm phó sứ hai năm sẽ về hưu trí, mà lại được về đây cùng với quan Tổng-đốc là một vị Nam-quan có giá trị thứ nhất, đồng tâm hiệp lực lo lắng việc dân ; hôm nay dù mưa lội mặc lòng, các ngài cũng đông đủ thân-hành đến đây, để hiểu-thị việc cải-lương hương chính cho dân, là ý các ngài không còn mong tưởng sự gì đâu, chỉ mong trong 3 năm quan Công-sứ ngài còn lưu nhậm tại đây, còn được cùng quan Tổng-đốc chung trông ngóng cái kết-quả cải lương trong toàn hạt, sự cải-lương nào có kết quả như thế, thì các người hưởng-thụ trong làng, trước hết phải bỏ sự bè-đảng, bỏi việc hiện-cáo, chữa lại khoán ước, lập sổ chi thu, bớt sự miệng, đừng phô-lạm, để lấy tiền làm việc công ích, như việc lập trường học, việc làm nhà hộ-sinh, làm giếng nước ăn, và làm vườn ươm lúa-rẻ, đều là việc có quan-hệ đến bản-hiện quốc-dân. mà huynh-thứ trong làng, phải bỏi lòng gây dựng, để con em ngày sau, khỏi trách oán đến mình là phụ huynh mà không biết lo trước ; cái chính sách ấy ngài đã đem thực-hành ở hạt Sơn-tây, từng thấy hiệu-nghiệm, thì tỉnh Hà-đông là một tỉnh cải-lương đã lâu, chắc lại có phần tiến-hóa mau hơn. Về lại tự khi xảy ra việc Âu-chiến đến nay, người An-Nam cũng người Đại-Pháp đã từng đem giọt máu đào mà hòa lẫn ở nơi chiến trường thì cái dây thân-ái đáng buộc lấy nhau, không bao giờ rời ra được. Vậy hôm nay ngài đến đây cũng chỉ lấy tình anh em bè bạn mà nhắc bảo lẫn nhau và mong các người có mặt ở đây, nên đem những lời thân-thiết của ngài mà kể lại cho dân làng cùng biết ». Ngài nói xong thì quan Tổng-đốc lại nhân ý ngài mà hiểu bảo cho dân nghe một lần nữa.

Khi lễ quan huyện Nguyễn-mạnh-Hoàng là chánh-hương-hội hạt đã xin đứng lên thay mặt cả toàn hạt để cảm ơn các ngài. Đại ý nói rằng : Dân phủ Mỹ chúng tôi không có cái mừng nào hơn cái mừng được hội yết hai quan lớn là hai vị thủ-hiến tỉnh chúng

(Còn tiếp vào kỳ sau)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

SỐ 10.000$00 VỀ TAY AI ?

Kỳ rút số vừa rồi tự nửa thì bản hiệu được trúng một số 10.000 sau xem ra vài mất một chút số, tiếc quá!

Vẻ đẹp nhà hồi tưởng lại có lẽ số mình chưa đến hồi tấy mà cũng có lẽ chỉ tấy về nghề ảnh mà thôi; nên chi tại càng cố sức làm cho nghề ảnh thực khéo để khỏi phụ lòng các qui-khách chiếu-cố.

Nay kính

TRẦN-GIA-THỤY

Làm nghề ảnh, 18 Rue de la Citadelle

HANOI 2040

Rượu bổ đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bệnh tự nhiên ra thấy, chớ không như có nhẽy bài thuốc về những bệnh lạ, làm cho người chữa con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng mười, mười hiệu Khải-định thứ bảy, tàu Nội-các phụng chỉ rằng:

Chiếu nọ đại thọ phòng của MONTÈS qui ông, xe chế nên một thứ rượu bổ để tặng ngự dùng quy rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phẩm thì; gửi cho qui ông phòng chế-hàng để tỏ thanh-giả.

Kâm thử.

以嘉有益於人身特賜名曰滋補百益酒用厚生之意焉

內閣掌印

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có rượu gì đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các người mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết rõi số tiền & tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm đề tên hiệu. Chớ các ngài thường hay ký tờn vẫn tắt, hoặc thêu quí, không xem được tường, thành ra chiếu thì bản-quán không biết ai mà trả lời.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

SOẠN

Giá 0$80 một quyển

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các qui khách và thân bằng cố hữu biết cho rằng: tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ vàng bạc ở phố hàng Đào, số 16. Hanoi, cho và nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương lòng sự sở cang; cho nên không có phép dừng tân buôn bán nữa.

Các qui-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu đã có quản lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay à thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Hội Tin-Lành Đông-pháp

Đến tám giờ chiều ngày chủ-nhật 10 Juin 1923, ông Nguyễn-văn-Tế, học-sinh trường Kinh-Thánh Tourane sẽ giảng tại Nhà-thờ bổn-hội ở Ngũ-Trạm về đề mục:

SỰ RẤT TỐT ĐẸP Ở THÊ-GIAN

Nếu ai nói: Tôi kính-mến Đức Chúa Trời, song ghen-ghét anh em mình thì là nói dối. Vì kẻ chẳng thương-yêu anh em mình là người trông thấy được, thì kính-mến Đức Chúa Trời là đứng mình chẳng trông thấy được làm sao?

(Kinh-Thánh)

Xin mời các qui-vị quá-bộ lại nghe giảng.

CÁC SÁCH CỦA BỔN-HỘI. — Bổn-hội có nhiều thứ sách nhỏ giảng-thuyết về đạo-lý Đức Chúa Jésus, ai muốn đọc xin cứ hỏi tại nhà của bổn-hội ở Ngũ-Trạm.

2055 **Hội Tin-Lành cẩn-bạch.**

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Kính trình qui-khách các tỉnh được biết rằng: Bởi giá vàng cao hạ thất thường, vậy khi các ngài hỏi giá mà bản-hiệu đã trả lời, thì nên gửi ngay mandat giấy-thép và đặt trước độ 10 %, mà hễ hàng gửi đến nơi các ngài cũng nên lĩnh cho sớm sớm, được thế thì chúng tôi mới đỡ thiệt, mà giữ được giá bán phải chăng.

2066

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ: Tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nào hết qui đủ nào mua thì gửi tiền cho bổ lỡ tờng có tiếng rồi thong giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ tiền hoặc năng một tháng tây trở đi cho gọn.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu khuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

tôi, mà hôm nay các ngài không quản ngại mua lội xa-xôi, đáng giờ thân đến hạt chúng tôi đây, khiến chúng tôi được trông thấy cái ánh sáng của hai ngôi phúc-tinh, chiếu làm rực rỡ ở trong khoảng non Hương sông Hát. Chúng tôi vừa được nghe những lời châu ngọc của hai quan lớn hiển thị về việc cải lương hương chính, ân cần cho đạo, chúng tôi thực lấy làm cảm-động vô cùng, mà chúng tôi dám chắc rằng sẽ được nghe những lời ấy mà không cảm-động trong lòng, thì thực là người không có óc. Trước khi quan lớn còn trọng nhậm tỉnh Sơn-tây, chúng tôi là lão-hạt, vẫn được nghe nêu ngài nỗi lòng đốc-đốc việc cải-lương hương-chính, nay ngài thăng nhậm về tỉnh tôi là một tỉnh cải-lương trước nhất, lẽ gặp có quan Tổng-đốc chính cũng là một nhà chính trị đại gia, nhiệt thành khai hóa, đốn đốc cải-lương, trong mười mấy năm trọng trấn tỉnh này, dân chúng tôi vẫn coi như phụ-mẫu; nay quan lớn ch ng quan Tổng đốc tôi lại một lòng theo đuổi về cải-cựu gia cải-lương fy, thì thực là một cái cơ-quan giầu thịnh cho dân chúng tôi biết nhường nào. Vậy chúng tôi xin từ đây chúng nhau khuyên bảo, hết sức thực hành, và xin mong rằng ai nấy đều một dạ như nhau, để mai sau hoặc có thành hiệu chút nào, cho khỏ. phụ lòng 2 quan lớn đã hứa rằng « sẽ được trông thấy cái kết quả của sự cải-lương hương-chính ». Quan huyện sẽ rõ lời thi phương chúc lại cả nhạc mừng một lần nữa, rồi các ngài lại ôn tồn sự lạo quan phủ và quan ấy mấy lời rất là ân cần thiết, mới lên xe ra về.

Qui hồn thay, tấm lòng khai hóa, một dạ thiết thân, trên vì nước dưới vì dân, trước sau trọn vẹn ca gần ngợi khen. Bài cước vinh yêu.

Trinh-biết chánh-tổng Ng-mộng Lại lời cáo

NAM-ĐỊNH

Chết vì ngã xe lửa. — Một người hành khách tên là Ng v-Cư 21 tuổi quán làng Đồn xá, tổng Hồ-xá, huyện Thanh-liêm, tỉnh Hà-nam đi chuyến xe lửa 4 giờ 50 hôm 6 Juin từ Động-xá đến Cầu-họ chẳng may bị ngã xuống đường sắt trong khi xe đương chạy đến 81-lô-mét 794 + 048

Người ấy bị thương nặng lắm, nên phải đưa về nhà thương Nam-định phục thuốc, song chẳng may hồi 8 giờ chiều hôm thứ năm thì chết.

Cứ như lời người cùng đi với người bị nạn thuật lại thì ra anh ta ngồi ở phía ngoài xe, chỗ bánh khách lên xuống rồi ngủ quên đi, nên ai rơi xuống đường.

Cái nạn xe lửa đi nay thường xảy ra luôn mà phần nhiều là tại mình mà chết, người thì xe cúc đương nhảy đã vội tranh nhảy xuống đến nỗi bỏ mình người thì đi qua đường sắt, gặp xe lửa tới lại không chịu để xe đi bắn rồi hãy đi, cứ cắm cổ cho hoài, nên bị xe cẻ phải, có người bán đêm trong khi bức nói lại ra đường sắt ngủ. lỡ có chuyến xe riêng hoặc xe chạy đêm như nay mai sắp có, thì còn gì mà chẳng tan xương.

Ôi! cái bọc của mình gây, lấy còn trách chi ai, mong rằng các quan đại phương nên hiểu dụ cho những làng gần đường sắt biết những sự nguy hiểm như nói trên nay thời họa may cái nạn xe-lửa mới dần dần tiệt được.

HƯNG-YÊN

Thi thư-ký. — Học-sinh trường Tổng-lý quy thức học hết bận đã thi ra từ hôm thứ bảy. Có 91 người ứng thi. Trong số ấy thì 60 người vào chấn chính còn 31 người vào chấn phụ.

Sáng 7 Juin đã xướng danh: 76 người được trúng tuyển.

NINH-BÌNH

Đụng gãy cột cầu. — Sáng hôm mồng 7 vừa rồi, có một chiếc thoi chở nặng, khi chui qua cầu gỗ bắc ngang con sông Vác-sáng giữa tỉnh thì đụng gãy một cái cột cầu. Chủ thuyền đã bị bắt giải lên Cầu để xét.

Cầu ấy bị hư hỏng, xem ra không được chắc chắn nữa, sở Lục-lộ đã cho rào ngăn hai đầu cầu, cấm khách bộ-hành không cho đi qua lại.

Mưa mãi. — Mấy trận bão mưa vừa rồi, vùng nhà-quê lúa mà ngập lụt cả, có nơi nước ngoài đồng sâu ngập đến người không thể lội mò ra được, đành là vụ chiêm năm nay hỏng cả. Được mấy hôm nắng ráo, nước đã hơi rút, nay lại mưa, mà mưa thật to, không biết trời ra tại đến bao giờ mới thôi. Thóc lúa cứ mãi mãi đã đành lại còn lo nỗi lụt-lội tinh cảnh chốn hôn quê thật là cay đắng!

Ai muốn thầu rượng ?

Tôi có 120 mẫu ruộng thục-điền, liền một thửa ; tại làng Quán-thôn, tổng Bạch-sam huyện Duy-tiên, (Hà-nam), ruộng thực tốt, đều vào chân nhất đẳng điền, cấy chiêm không bao giờ mất nước, vụ mùa cũng có thể cưỡng giá được. Vận-tải rất tiện đường thủy thì liền với con sông Dế, đường xe lửa thì giáp ngay với ga cầu Guột, ga Đồng-văn. Trước tôi vẫn cho dân số tại Hình-canh, mỗi mẫu đồng niên là ba ta tấy thóc. Nay vì bận nhiều việc khác, không thể trông coi xuể. Vậy ai muốn thầu nguyên cả, cứ vụ đưa tiền lại tôi, hoặc bóc-vụ, hoặc một hạn ba năm, xin cứ viết giấy, hoặc đến thương lượng tại nhà tôi. Tôi sẽ xin trả lời minh bạch.

Điện chú : Madame Pham-Bui-Cẩm

Rue de Tân-khai, Phủ-lý

(Hanam)

3607

茂·MAO-SENG盛

57, Rue Jean-Dupuis (rue Mới), Hanoi

MÁY NỔI SỐ 245

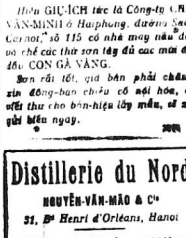
Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà nước.

Hàng tôi, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH** kính cáo.

Hiệu GIU-ICH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt tên CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bạn chiếu cố nội hóa, có viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2070

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

21, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi bản điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 867

2073

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

56 43, phố Xa-điền (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thư về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

TÒA ÁN SƠ-THẨM VINH (ANNAM)

TỰ Ý MUỐN BÁN

Đến hôm chủ-nhật là ngày mồng mười tháng sáu tây năm một nghìn chín trăm hai mươi hai, hồi chín giờ sáng, có bán đấu giá tại nhà tấm-tắm cạnh Tòa Án Vinh :

Một cái xe auto, hiệu « Overland » hai mươi mã lực, bốn sẽ dịp (4 cylindres), máy tự động (magnéto), thắp đèn (acétylène) tám hay mười chỗ ngồi, máy mở nhanh chậm ba bực (3 vitesses), chạy dật lùi, còn tốt.

Bán tiền ngay và tiền giấy bút là mười đồng một trăm (10%).

Quan Lục-sự Tòa đứng bán

3549 *Ký tên :* GUILHOU

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ nhất đẳng Bảo-tồn hội-tinh Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Al-dập Ruê.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ

— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯƠNG GIA-LONG, 32, GIÁP nối số 226

2046

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mới ra mược này, có đăng những tờ bá-cáo về việc riêng, giá đăng bảo thì tùy việc, để ra 100 là. Phàm những việc đăng ở mục này, về lợi lớn, người ấy nhận trước, còn các bản quán không biết chưa hay thế nào cả.

M. Đào-văn-Hiến, ngụ tại An-dương xã, huyện Hải-an, tỉnh Hải-phòng có một miếng đất chôn cho tôi, và đã qua hạn đã hơn một năm, và nay tôi con bận việc nhà, chưa đem cái vân-tự lấy mà đi trình tòa được, vậy tôi có mấy nhời bá-cao để chư ông cho hả biết cho là miếng đất ấy nay về phần tôi làm chủ, chữ M. Đào-văn-Hiến, không có trách-nhiệm gì đến nữa, vu chư ông chớ bà có muốn hỏi han điều gì xin mời đến nhà tôi sẽ nói chuyện, nguyên miếng đất ấy, bên đông giáp Văn-Thông, mà bên tây thì giáp Thuận-thành-Lợi, mà bên nam thì giáp Văn Nha và bên bắc thì gần đường. Vậy mấy nhời nay ba-cao để chư ông chớ bà có muốn hỏi-han điều gì xin mời đến nhà tôi nói chuyện.

LƯƠNG-VĨNH-HƯNG

3604 *Số 77, phố Phúc-châu, Haiphong*

興 CHẤN-HƯNG 眞

教 主 珠 宮 必 療 點 方 春 藥

Thuốc lở châu-phật-tán

Thuốc lở nhân phách này, rất thần tuyệt diệu, mà chẳng khác bất cứ trẻ con lở, mới lên là phải lở sâu quăng sâu xương rất chậm-chạm khoét, thành lỗ ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bất kể khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$ 80. lọ nhỏ giá 0$ 50, lọ nhỏ giá 0$ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên thuốc bảo thận bổng, đều là bản-hiệu mới tìm chế ra cả, mà kỳ thật thuốc này hiệu nào cũng có thuốc kỳ rất nhiệm, cứ không tin thì xin đọc báo chí các tỉnh hiệu đã nhiều xet mua buôn đã hầu hết. Các nơi đã kinh-dinh có bán hộ như sau này: hiệu *Mọc-Bình-Tư*, 136, phố hàng Bông. Sở bán các lá, 62, phố hàng Bông hiệu *Sinh-Hòa-Đường* 82, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh Ấn-quán* 82, hàng Gai, nhà in *Tăng-Nghiệp ấn-quán*, 45, phố Đồ Hành-Kiểm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán cao-lâm và hiệu *Tiến-Hợp-Thành*, hiệu *Vạnh-Hòa-Đường* bán bán các thứ hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh 12, hàng trống, hiệu *Vạn Xuân-Đường* lớn. 14, hàng Trống, hiệu *Toàn-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiêu-tiền, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 66, hàng Bè, hiệu *Quảng-Lợi* 33 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhiều cá, hiệu *Vĩnh-Lương*, 27, Ha-trung, hiệu *Phương-Đình*, 100 Gần gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27, hàng Bát đàn, hiệu *Hanh-Nhân Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Trang*, 83, Phúc-kiến, Hanoi. hiệu *Hưng-Hưng-Long*, 35, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 36, hàng Seng Nam-định, hiệu *Vạn Ấn* phố Tòa tỉnh Tân bay, hiệu *Vạn-Xương* phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu *Bắc-Phong*, 106, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc Hưng* bán tạp hóa Phủ-yên, hiệu *Xuyên-thị* số may xe tỉnh Vân-nam, hiệu *Vạn-Chương*, 41 Wing lok Hong Kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấy xem người ta nào thuốc nên dùng khỏi nên. Đến cửa hiệu sẽ. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG

Số 2-1, phố Tiền-an, (tỉnh cũ mới Tonkin)

Cẩn kính

Muốn được

SÁU TRĂM BẠC (600$)

thì hỏi thể lệ **CUỘC THI ĐỐ** *của*

HIỆU THUỐC LÁ "STIC" *mà thi.*

Thường vẫn mua thuốc "STIC"

ở hàng nào thì lại hàng ấy mà hỏi

Mũ bằng **liège** có ở đâu làm được không?

Chính ở hiệu **HAI-CHINH, 76, Phố Cầu-Gỗ, Hanoi,** hiện bây giờ đã làm được trước nhất.

HAI-CHINH

76, Rue du Pont en Bois, 76

HANOI

2072

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1 $ 00**

Thưa các quý khách, những đồng hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ các S quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1 $ 00, nếu chiếu giá không hớt thời xin miễn cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chôn tôi thấy giờ		giá trước	5 $ 40	nay 4 $ 40
— id	—	cô kim ly	— 6 00	— 5 00
— id	—	kim thép và kim vàng	— 4 80	— 3 80
— id	—	vuông thực xinh	— 5 30	— 4 30

Hễ các quý khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kim quạng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2649

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG-GÂN

Ai mà làm lụng một nhọc thái quá, cơ động nặng nề, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường hay mắc phải bệnh thương gân ; khi đã bị bệnh hễ đêm không ngủ được, chẳng còn gì ngu-hiểm cho bằng là không ngủ được, mà nhất là ở các xứ nóng thì lại càng phải ngủ ngon. Nếu không thì mỗi buổi sáng giấy thấy trong mình một nhọc, không làm gì được.

Thuốc *Neurinase* là của một viện học-sinh cũ ở việc *Pasteur* thành Ba-lê làm ra. Thuốc này làm cho gân cốt bình yên và ngủ được êm đềm, lại hiệu hòa bổ.

Người già hễ trẻ uống đều được cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2065

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2 $ 25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Cuisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng : Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, tráp, quả, vân vân. Các thứ đồ nết như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cũng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn uốn bằng song làm đúng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hạng tốt, ha giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố.

2067

CẢM mới và cú, HO HO RAN NGỰC trừ tuyệt nhờ bộ

Solution Pautauberge

uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO

Giá mỗi chai bốn quan

L. PAUTAUBERGE

Ở bán tại Dược-phòng, HAIPHONG và khoán phương.

HOTEL LÊ-VIÊN

(HÀNG CƠM TÂY)

58, Amiral-Courbet (phố La-còm)

Ngang nhà Máy-nước, gần nhà Hát-tây. — **HAIPHONG**

Có các thức bánh ngọt, lúc nào cũng có các món ăn nóng và nguội.

Có các thức rượu mùi và rượu uống trước khi ăn cơm, có rượu vang thứng trắng và đỏ thật tốt, giá tính phải chăng.

Có phòng ăn riêng lịch-sự để tiếp qui-khách Annam và Trung-hoa.

GIÁ NHẤT ĐỊNH :

Một bữa ăn không rượu	1 $ 00
Ăn cả tháng	30. 00
Ăn nửa tháng	15. 00

Bản-hiệu có nhận tiệc từ một trăm người ăn tại hiệu, hoặc đem đem nhà hay đem đi các tỉnh lân-cận. Các bữa ăn hàng ngày qui-khách muốn ăn tại nhà, bản-hiệu cũng xin đem lại, cũng tính một giá.

Có **buồng cho thuê** ngày và tháng, giường Hongkong, đèn điện, quạt máy đủ cả, thật là vệ-sinh.

2034

P. DIÊM, Chủ-nhân

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG

NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các thuốc-điếm Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

Gửi bán tại Hồ cả các nhà bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, Rue Philippe de Girard — PARIS

Đã có tiếng, thuốc hoàn-tinh (dầu cá) nào mà chẳng ? Ngài nào là là lần hay mua, nên dùng thứ thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale ở Bạch-đằng, vì thuốc của bản hiệu hầu khắp các nơi đều biết tiếng, đã mau khỏi bệnh lại chẳng tốn tiền và không hại sinh dục.

Giá mỗi lọ độ hơn một đồng cả cước.

2082

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỏi ban hút thuốc lá

Bát cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu **CORONA** của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu **GUIONEAUD Frères** bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá dơi hiệu **CORONA** không bo bao giờ.

Không cứ người khỏe, cả người yếu mệt hút thuốc lá hiệu **CORONA** cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc ấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI :

GUIONEAUD Frères

HANOI — HAIPHONG

2023

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin nhắc lòng mọi bào nhà đổi chỗ ở, muốn cho quan quản gửi đến nhà mới, thì quý khách bảo quản nói rõ quán bản, nhiều lại thì nên nhờ thư tiếm rõ ràng rõ đây, và gửi kèm hai hào (0 $ 20) tiền tem cũng được, để chỉ rõ tấm quán khác.

Kẻ nì không gửi tiền theo thì sở sẽ nguyên đổi số hoặc nhất tự nhiên theo.

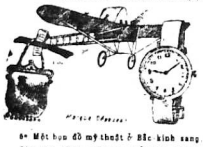
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

歐八竹牌門前進行內河京寶

Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu lót thuốc lá, đồ, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mắt, mặt đen mặt trắng, mắt vàng, mắt mồi là cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quả xuân đeo bị mắt đeo vướng nhẫn kính cay thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bàn chuông, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chỉ, vân vân.

4° Một bọn chiếu sử đều sử, lọ sử, bát sử, bộ sử đồ thấy-tiền này là bảy mảnh cũng được và tô hình vân vân.

5° Một bọn đồ mặt thuật ở Bắc kinh sang

Các thứ hàng mới sang kể năm sở trên này chúng tôi xin kêu bọ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ số nhà 28, Hanoi.

2033

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân.... dùng thuốc :

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0 $ 85

Ở Bắc-Kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò đa và hồ Hoàn kiếm trông sang

(61)

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

... Nhưng chẳng qua cũng là một sự báo phục, vì thuở xưa thượng-hoàng đam mê phong-nguyệt, mày mà *Mạnh-lệ-quân* giữ được trinh-tiết, nên không thì giang-sơn *Ngụyân-triều* còn đâu đến ngày nay. Thế mới biết thiện-ác báo-ứng rành rành, chỉ mạnh cái lòng hiếu-sắc trong nhất-thời mà thành ra cũng có di-họa. Tuy vậy tỏ tòn công-đức muôn đời chưa hết, bèn-tăng dám xin thượng-hoàng cứ ở đây tăng-đường, còn nhiên hưởng phúc về sau.

Thượng-hoàng nghe xong, chưa kịp trả lời thì sư cụ *Hợp-tôn* gọi đồ-đệ đến, bảo đưa thượng-hoàng vào nơi đông-phòng.

Nội-giám *Quyền-xương* cũng theo vào, nằm một cái giường nhỏ ở bên cạnh. Bao nhiêu khí-cụ nhật-dụng, đã sửa-soạn sẵn-sàng.

Sư cụ *Hợp-tôn* lại cắt hai tên tiểu-đồng để hầu-hạ thượng-hoàng, và cắt mấy người đầu bếp để nấu cơm ngự-thiện.

Thượng-hoàng vốn là người thông minh, cho nên sư cụ *Hợp-tôn* giảng thuyết đến những chân-lý trong kinh phật, thượng-hoàng đều hiểu thấu cả.

Bấy giờ thượng-hoàng trần-tâm rũ sạch, làm qui ngũ-giới, chỉ theo phép nhập-định mà nhắm mắt ngồi suốt ngày. Trong lòng đã giữ được an-nhàn thì tự-khắc cái thân khoan-khoái lạ thường, tránh khỏi hết các lật-bệnh.

Một hôm, thượng-hoàng đang ngồi nhập định, bỗng có tên tiểu-đồng vào báo rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! nội-giám *Quyền-xương* tự nhiên vô bệnh mà chết. Sư-phụ tôi đã sửa-soạn các đồ khâm-liệm quan quách, định đem an-táng tại phía sau núi, vậy có sai tiểu-tăng này đến tâu thượng-hoàng.

Thượng-hoàng nghe lời, ứa hai hàng nước mắt xuống, khóc mà bảo rằng :

— *Quyền-xương* ơi ! Vì ta làm dì-lụy đến nhà-ngươi, khiến nhà-ngươi phải bỏ thân ở chỗ này !

Thượng-hoàng ngẫm-nghĩ thương tình, lại vật mình lăn khóc. Sư cụ *Hợp-tôn* tìm lời khuyên giải, dẫn đến mới được người lòng, nhưng lúc nào nghĩ đến việc nước-nhà thì lại khôn ngăn giọt lệ.

Một hôm, sư cụ *Hợp-tôn* vào tâu với thượng-hoàng rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! cái ách-vận mười năm của thượng-hoàng, nay đã gần qua. Xin thượng-hoàng từ nay bớt tiết phải tham-thiền nữa !

Sư cụ *Hợp-tôn* dẫu tâu như vậy, nhưng thượng-hoàng vẫn theo cách tham-thiền mà hàng ngày chắp tay ngồi nhắm mắt. Bấy giờ đang ngồi nhắm mắt, bỗng nghe thấy có tiếng người khóc nức-nở, với vàng mở mắt ra nhìn.

Khi nhìn thấy *Hoàng phả thiêu-hoa* thì thượng-hoàng kinh-ngạc mà ngẫn người ra, không biết nói thế nào cho được. Trong lòng ngẫm-nghĩ lại càng chua xót muôn phần. *Hoàng-phả thiêu-hoa* thì cứ ôm lấy thượng-hoàng mà nức-nở khóc hoài.

Thượng-hoàng cầm lấy tay *Hoàng-phả thiêu-hoa* mà bảo rằng :

— Quốc-cữu ơi ! chẳng hay ai bảo mà quốc-cữu đến đây ?

Hoàng-phả thiêu-hoa nghe tiếng nói, lại càng mừng rỡ bội phần, nét mặt tươi cười, rồi phủ-phục xuống đất lạy.

Thượng-hoàng đỡ tay *Hoàng-phả thiêu hoa* bảo ngồi một bên giường, rồi thở dài mà rằng :

— Quốc-cữu ơi ! Quốc-cữu thật là một người tận trung báo quốc, thế gian ít có ! Cái sự-thể bề ngoài trong 10 năm nay những thế nào, ta đã hỏi hiểu, vì sư cụ *Hợp-tôn* đây đã thuật rõ cho nghe, nhưng còn cái tình hình bề trong thì nhà-ngươi nên nói để ta biết.

Hoàng-phả thiêu-hoa tâu rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! Khi kẻ hạ-thần nghe tin thượng-hoàng xuất du thì tức khắc bỏ nhà đem một đứa con nhỏ đi tìm thượng-hoàng. Nội-nhân kẻ hạ-thần cũng tiến hành để tìm cách khuyên can con *Phi-giao*. Kẻ hạ-thần đi khắp trong 9 tỉnh, cả thảy hơn mười ván đậm, nghe lời truyền thuyết thì cần được cậu chắng. Người thì nói nội nhân kẻ hạ-thần đang bị giam-cầm, người thì nói hiện đã cùng vợ chồng *Hồng-xương* đều bị xử-tử rồi ; người thì nói thái-hậu lâm triều ; người thì nói thiên-tử thoái vị. Kẻ hạ-thần bấy giờ chỉ cốt một lòng đi tìm thượng-hoàng, cho nên những lời đồn nhảm, đều không bỏ đến. Kẻ hạ-thần thấy sư cụ *Hợp-tôn* ở *Ngũ-đài-sơn* này là cố nhân thuở trước, vẫn tưởng rằng thượng-hoàng vị tất đã có đến đây, cho nên cứ đi tìm những đâu đâu. nếu biết thế này thì ruớc thượng-hoàng về đã lâu, can chi triều-chính đến nỗi nhiều điều rắc rối.

Hoàng phả thiêu-hoa lại thuật đến chuyện bị nạn tại *Nữa cung-tự* vừa rồi để thượng-hoàng nghe, và tâu rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! trong khi nguy cấp, vào sinh ra tử kẻ hạ-thần ngờ đâu còn có ngày nay !

Thượng-hoàng thở dài mà than rằng :

— Quốc-cữu đã có cái lòng tận trung báo quốc như thế, tất quỉ-thần cũng phải ủng-hộ, khiến được tai qua nạn khỏi, há phải là việc ngẫu-nhiên ! Bây giờ ta về cũng không khó gì, nhưng ta còn một mối não nề trong thấy thái-hậu cùng các quan văn võ triều-thần nữa. Đến con nhỏ của quốc-cữu đâu, sao không bảo vào đây !

Hoàng-phả thiêu-hoa tâu rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! Đứa con nhỏ của kẻ hạ thần hãy còn bé dại, cho nên không dám tự-tiện đưa vào.

Thượng-hoàng truyền gọi ngũ-lang vào Ngũ-lang quỳ lạy, làm lễ triều-kiến, thượng-hoàng vui cười mà phán rằng :

— Khá khen thay thường-lân thuy-phượng, sao khéo sum-họp vào một nhà !

Hoàng-phả thiêu-hoa khóc mà tâu rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! Kẻ hạ-thần vô phúc mà sinh ra con *Phi-giao* để gây ra cho nước nhà, cái tội-ác ấy trời ấy biết bao giờ mà chuộc lại được !

Thượng-hoàng thở dài mà than rằng :

— Sinh con ai có sinh lòng. Vua *Nghiêu* thuở xưa biết bao sinh ra *Đan chu*, cũng không thể sao mà cảm hóa được !

Trong khi vua tôi đang cùng nhau đàm luận thì tên tiểu-đồng vào dâng cơm chay. Thượng-hoàng truyền cho *Hoàng-phả thiêu-hoa* và ngũ-lang cùng ngồi ăn cơm, nhưng chỉ con *Hoàng-phả thiêu-hoa* không dám ngồi, chỉ xin đứng hầu cơm ở bên cạnh.

Khi thượng hoàng ngự cơm xong rồi con *Hoàng-phả thiêu-hoa* mới theo tên tiểu-đồng sang phòng lần ăn cơm. Cơm xong, lại vào hầu chuyện thượng-hoàng, cùng nhau kể lể những nông-nỗi sau khi tương biệt.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1866 MỖI SỐ 0 $ 02 NGÀY THỨ HAI 11 JUIN 1928